

>Retouradres Postbus 20010 2500 EA Den Haag

AANGETEKEND / REGISTERED

Bits of Freedom
De heer R. Zenger
Postbus 10746
1001 ES Amsterdam

Onderdeel

Inlichtingen

T (079) 320 52 27
F (070) 320 07 33

Ons kenmerk

846eae7b-or1-1.0

Uw kenmerk

Bijlagen

Pagina

1 van 4

Datum 3 december 2014
Betreft beslissing op bezwaar

Geachte heer Zenger,

Hierbij treft u aan mijn beslissing aan op uw bezwaarschrift van 7 april 2014, aangevuld bij brief van 19 mei 2014, gericht tegen mijn besluit van 4 maart 2014.

1. Inleiding

Bij brief van 27 januari 2014 heeft u verzocht om openbaarmaking van tapstatistieken sinds 1971. Bij besluit van 4 maart 2014 is op uw verzoek beslist. Bij brief van 7 april 2014, aangevuld bij brief van 19 mei 2014 heeft u tegen deze beslissing bezwaar gemaakt. U heeft het bezwaarschrift op 26 juni 2014 mondeling toegelicht. Het verslag van de hoorzitting treft u hierbij aan.

2. Gronden van het bezwaar

In het bezwaarschrift en tijdens de hoorzitting heeft u, zakelijk weergegeven, het volgende naar voren gebracht.

- U bent van mening dat niet, althans onvoldoende, is gemotiveerd op welke wijze het openbaar maken van de bedoelde gegevens de veiligheid van de staat in gevaar zouden kunnen brengen. U stelt dat het niet aannemelijk is dat subjecten hun gedrag zullen aanpassen op basis van jaarlijks geaggregeerde cijfers over het aftappen van telecommunicatie. Uit de cijfers is voor een buitenstaander niet af te leiden waardoor het totaal aantal afgetapte verbindingen, personen of organisaties wordt beïnvloed. Men kan, op basis van enkel fluctuaties in de meerjaarlijkse tapstatistiek, niet bepalen waardoor deze fluctuaties worden veroorzaakt.
- Ook uit de parlementaire behandeling blijkt dat de bedoelde gegevens niet geheim gehouden kunnen worden met een beroep op de staatsveiligheid.
- Ook de Tweede Kamer is van mening dat deze informatie gewoon openbaar gemaakt moeten worden.

- De toezichthouder op de geheime diensten, de CTIVD, is eveneens van mening dat de meerjaarlijkse tapstatistieken niet als staatsgeheime informatie kan worden aangemerkt.
- Dit standpunt wordt ondersteund door de Commissie Dessens, die de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2002 heeft geëvalueerd.
- Met de weigering van het verzoek wordt het standpunt van de CTIVD, volgens de minister verantwoordelijk om erop toe te zien dat de diensten informatie op de juiste wijze rubriceren, genegeerd. De CTIVD heeft vastgesteld dat een meerjaarlijks overzicht van de tapstatistieken niet als staatsgeheime informatie kan worden aangemerkt. Indien de minister deze verantwoordelijkheid van de CTIVD erkent, kan dat niet anders betekenen dat de minister de meerjaarlijkse tapstatistieken niet als staatsgeheim rubriceert. Daarmee staat naar uw mening niets in de weg aan het openbaar maken van de gevraagde gegevens.
- Indien een meerjaarlijks overzicht van de tapstatistieken wel als staatsgeheime informatie kan worden aangemerkt, dan kan dit naar uw mening in ieder geval niet voor de volledige periode waarop uw verzoek betrekking heeft gelden. U stelt dat niet is in te zien hoe de informatie die betrekking heeft op de situatie van enkele jaren geleden, laat staan informatie die betrekking heeft op de jaren tachtig van de vorige eeuw, de veiligheid van de staat heden ten dage nog zou kunnen schaden. U wijst in dit verband op een uitspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens, waarbij het ging om niet-actuele informatie.

Datum

3 december 2014

Onze referentie

846eae7b-or1-1.0

Pagina

2 van 4

3. Toetsingskader

Op uw verzoek is Wiv 2002 van toepassing. Ingevolge artikel 45 Wiv 2002 zijn de Wet openbaarheid van bestuur en de Wet bescherming persoonsgegevens in het geval van verzoeken tot kennisneming van door of ten behoeve van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) verwerkte gegevens niet van toepassing.

4. Beoordeling van de gronden van het bezwaar

U bent van mening dat in het bestreden besluit niet, althans onvoldoende, is gemotiveerd op welke wijze het openbaar maken van de bedoelde gegevens de veiligheid van de staat in gevaar zou kunnen brengen. U stelt dat het niet aannemelijk is dat subjecten hun gedrag zullen aanpassen op basis van jaarlijks geaggregeerde cijfers over het aftappen van telecommunicatie. Uit de cijfers is voor een buitenstaander niet af te leiden waardoor het totaal aantal afgetapte verbindingen, personen of organisaties wordt beïnvloed. Men kan, op basis van enkel fluctuaties in de meerjaarlijkse tapstatistiek, niet bepalen waardoor deze fluctuaties worden veroorzaakt.

Voorts bent u van mening dat, indien een meerjaarlijks overzicht van de tapstatistieken wel als staatsgeheime informatie kan worden aangemerkt, dit in ieder geval niet voor de volledige periode waarop uw verzoek betrekking heeft te gelden. U stelt dat niet is in te zien hoe de informatie die betrekking heeft op de situatie van enkele jaren geleden, laat staan informatie die betrekking heeft op de

jaren tachtig van de vorige eeuw, de veiligheid van de staat heden ten dage nog zou kunnen schaden. Ik merk hierover het volgende op.

Datum
3 december 2014

Onze referentie
846eae7b-or1-1.0

Pagina
3 van 4

Naar aanleiding van uw bezwaarschrift heeft ingevolge het bepaalde in artikel 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) een volledige heroverweging plaatsgevonden van mijn beslissing. Hetgeen u heeft aangevoerd geeft aanleiding om (gedeeltelijk) terug te komen op mijn eerder genomen besluit. Ik ben van mening dat de tapstatistieken over de periode van 1971 tot en met 2001, gelet op het tijdsverloop alsmede de veranderde aandachtsgebieden van de AIVD, kunnen worden verstrekt. Echter, de dienst heeft eerst vanaf 1991 tapstatistieken opgesteld voor de geheime bijlage bij het jaarverslag. Op grond van beschikbare archiefgegevens zijn nog tapstatistieken samen te stellen voor de jaren 1984, 1985 en 1986. Voor de overige jaren is dit echter niet mogelijk omdat er geen gegevens voorhanden zijn op basis waarvan jaarlijkse tapstatistieken kunnen worden gegenereerd.

Jaar	Aantal taps
1984	299
1985	328
1986	323
1991	367
1992	325
1993	312
1994	377
1995	459
1996	463
1997	600
1998	795
1999	783
2000	718
2001	593

Voor de periode na 2001 geldt dat de meerjaarlijkse tapstatistieken nog immer niet kunnen worden verstrekt op grond van artikel 55, lid 1, onder b van de Wiv 2002. Het openbaar maken van het aantal taps door de AIVD over een langere periode biedt inzicht in de modus operandi van de AIVD. Dat geldt des te meer indien dergelijke gegevens ook in de toekomst van jaar tot jaar beschikbaar zouden komen. Als deze gegevens worden afgezet tegen de bekende dreigingen/ontwikkelingen en technologische ontwikkelingen, kan door middel van deductie inzicht worden verkregen in de aard en omvang van specifieke werkwijzen van de AIVD. Het kan duidelijkheid verschaffen over de capaciteiten van de AIVD en waarop de focus van de AIVD ligt. Het kan verder inzicht geven in de slagkracht van de AIVD, waarop personen/organisaties die de aandacht van de dienst hebben kunnen inspelen.

Zie: uitspraak rechtbank Den Haag d.d. 23 oktober 2014, SGR 14/2170 (bijgevoegd)

Datum

3 december 2014

Onze referentie

846eae7b-or1-1.0

Pagina

4 van 4

Dat de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, de leden van de Tweede Kamer alsmede de Commissie Dessens van oordeel zijn dat gegevens met betrekking tot kwantitatieve tapstatistieken niet als staatsgeheime informatie kan worden aangemerkt maakt mijn oordeel niet anders. In dit verband verwijs ik u naar de beantwoording van de kamervragen gesteld door lid Thieme op 20 maart 2014 met kenmerk 2014Z05128 . Voorts merk ik op dat de CTIVD in het op 7 oktober 2014 gepubliceerde rapport inzake de inzet van de af luisterbevoegdheid en de bevoegdheid tot de selectie van sigint door de AIVD, september 2012-augustus 2013 (rapport 40) heeft willen aangeven tegen hoeveel personen en organisaties de AIVD in de onderzoeksperiode gemiddeld per kwartaal de af luisterbevoegdheid heeft ingezet (en hoeveel sigint-operaties) hebben plaatsgevonden. De minister heeft deze aantallen echter uit het openbare rapport verwijderd met een beroep op de geheimhoudingsplicht zoals vastgelegd in artikel 15 Wiv 2002 aangezien deze gegevens zicht bieden in de modus operandi van de AIVD.

BESLUIT:

Ik besluit uw bezwaar (deels) gegrond te verklaren. Dit betekent dat ik mijn beslissing van 4 maart 2014 (deels) herzie voor zover deze ziet op het verzoek om de tapstatistieken over de periode 1991 tot en met 2001 en de jaren 1984, 1985 en 1986. Voor het overige wijs ik uw bezwaar af.

Hoogachtend,
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Tegen dit besluit kan binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit op grond van artikel 8:7, derde lid, Awb jo. hoofdstuk 3, van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak beroep worden ingesteld bij de Sector Bestuursrecht van de rechtbank te Den Haag. Daarvoor is griffierecht verschuldigd.

Beknopt verslag hoorzitting 26 juni 2014

Aanwezig:

De heer R. Zenger en de heer A.G.M. Siedsma namens Bits of Freedom

De leden van de hoorcommissie: mw. mr. J.A.C. Verbeek (voorzitter), mw. mr. K. Schaafsma (verslaglegging)

De hoorzitting vindt plaats naar aanleiding van het door de heer Zenger ingediende bezwaarschrift van 19 mei 2014. Het bezwaar is gericht tegen het besluit van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 4 maart 2014 op het verzoek om kennisneming van 27 januari 2014 inzake het openbaar maken van tapstatistieken sinds 1971.

Mevrouw Verbeek opent de zitting.

Mevrouw Verbeek vat de punten in bezwaar als volgt samen. De heer Zenger is van mening dat de gevraagde tapstatistieken vrijgegeven kunnen worden zonder dat dat de nationale veiligheid in gevaar zou brengen. Op zijn minst dient een deel van de gegevens te worden verstrekt. In het bezwaarschrift wordt gewezen op het standpunt van de CTIVD over de weigering van tapstatistieken zoals vermeld in het Toezichtsrapport inzake de rubricering van staatsgeheimen door de AIVD van de CTIVD. Naar de mening van de Commissie kan de meer jaarlijkse tapstatistiek niet als staatsgeheime informatie worden aangemerkt. Voorts is gewezen op het rapport van de Commissie Dessens waarin deze wijst op het belang van transparantie. Hierop is in de beschikking niet gemotiveerd ingegaan.

De heer Zenger vraagt zich af-of het inzageverzoek serieus is behandeld. Naar zijn mening is de beschikking onvoldoende gemotiveerd. De heer Zenger is van mening dat gegevens uit bijvoorbeeld de jaren '80 anders dienen te worden beoordeeld. Immers, door tijdverloop wordt het belang van geheimhouding minder. De heer Zenger wijst er in dit verband op dat het uitgangspunt is transparantie tenzij dit niet mogelijk is op grond van de wet.

Mevrouw Verbeek merkt hierover op dat het uitgangspunt in de Wiv 2002 is dat het uitgangspunt bij door of ten behoeve van de diensten verwerkte gegevens dat dergelijke gegevens, gezien hun aard, in beginsel juist geheim dienen te blijven. Bovendien gaat de motiveringsplicht op grond van de Wiv 2002 minder ver dan de Wob.

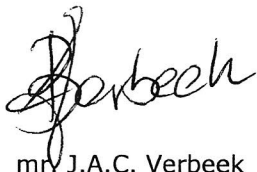
Aangezien de heer Zenger en de heer Siedsma zich op het standpunt stellen dat op zijn minst een deel van de gegevens dient te worden verstrekt verzoekt mevrouw Verbeek om aan te geven over welke jaren de tapstatistieken in elk geval verstrekt dienen te worden.

De heer Zenger geeft aan dat naar zijn mening de statistieken over alle jaren verstrekt kunnen worden aangezien de cijfers op zichzelf niet veel zeggen. De heer Zenger stelt zich op het standpunt dat mensen zich niet door de cijfers zullen laten beïnvloeden. De cijfers zeggen bovendien niets over de aandachtsgebieden van de dienst of ontwikkelingen in de werkwijzen van de dienst. Op grond hiervan dienen de meer jaarlijkse tapstatistieken verstrekt te worden.

Mevrouw Verbeek wijst tot slot op een formeel punt. Gelet op het verstrijken van de eerste termijn wordt een verdagingsbrief verstuurd. Dit laat echter onverlet dat de beslissing op bezwaar zo spoedig mogelijk verstuurd zal worden.

Niets meer aan de orde zijnde sluit mevrouw Verbeek de hoorzitting en bedankt de heer Zenger en de heer Siedsma voor hun komst.

Voor akkoord,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.A.C. Verbeek', written in a cursive style.

mr. J.A.C. Verbeek
voorzitter.